

Juridiskās profesijas - Čehija

Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: [CS](#).

Šajā vietnē ir sniegts pārskats par juridiskajām profesijām Čehijas Republikā.

Juridiskās profesijas - Ievads

Juridiskās profesijas ir tiesneši, prokurori, advokāti, notāri un tiesu izpildītāji.

Prokurori

Organizācija

Prokurori ir juristi, kas strādā prokuratūrā. Prokuratūras dienesti ir publiskas struktūras, kas pārstāv valsti nolūkā aizsargāt sabiedrības intereses konkrēti noteiktās jomās. Prokurori izskata lietas, kas ir prokuratūras kompetencē. Neviena cita struktūra vai persona nevar ierobežot viņu darbības jomu vai aizstāt, vai pārstāvēt prokurorus viņu pienākumu izpildē.

Prokuratūra ir organizēta tāpat kā tiesu sistēma (tā ir iedalīta apgabala, reģiona un augstākajā līmenī). Prokuratūru vada Ģenerālprokurora birojs, kas atrodas Brno; tas ir centrālais prokuratūras dienests un uzrauga prokuratūras darbu. Valdībai ir tiesības iecelt un atcelt Ģenerālprokuroru pēc tieslietu ministra ieteikuma.

Profesionālās apvienības

Čehijas Republikas Prokuroru savienība ([Unie státních zástupců ěeské republiky](#)) ir brīvprātīga profesionāla apvienība, kuras mērķis ir palīdzēt prokuratūras dienestiem veikt to uzdevumus un veicināt tiesiskumu un neatkarību lēmumu pieņemšanā. Prokuroru savienība piedalās arī prokuroru un prokurora palīgu apmācībā, kā arī pārstāv prokuroru intereses.

Uz profesiju attiecas Prokuroru profesionālās ētikas kodekss.

Visu prokuroru saraksts, kurā norādīti dienesti, kuros tie darbojas, ir pieejams Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē: [Ministerstvo spravedlnosti](#).

Prokuratūras uzdevumi un pienākumi

Prokurori ir valsts amatpersonas, kuru uzdevums ir pārstāvēt valsti nolūkā aizsargāt sabiedrības intereses, jo īpaši, uzturot apsūdzību, un nodrošināt likuma ievērošanu attiecībā uz apcietinājumu, ieslodzījumu, tiesas noteiktu ārstniecību, jauniešu brīvības atņemšanas vietām un aprūpes iestādēm, novērst noziedzību un sniegt palīdzību noziedzīgos nodarījumos cietušām personām.

Pilnvaras kriminālprocesā

Prokuroriem ir pilnvaras rīkoties jebkurā kriminālprocesa posmā. Prokuroriem ir noteiktas procesuālas tiesības un atbilstoši pienākumi.

Prokuratūra darbojas saskaņā ar Likumu Nr. 283/1993. Svarīgs prokuroru uzdevums ir apsūdzības uzturēšana kriminālprocesā un dažu citu Kriminālprocesa kodeksā paredzētu uzdevumu veikšana. Prokurori uzrauga arī likuma ievērošanu attiecībā uz apcietinājumu, ieslodzījumu, tiesas noteiktu ārstēšanu, jauniešu brīvības atņemšanas vietām un aprūpes iestādēm, kā arī citos gadījumos, kad tiesību aktos ir atļauta personas brīvības ierobežošana; tie darbojas arī citos procesos, kas nav kriminālprocesi, un veic tiesību aktos paredzētus uzdevumus.

Prokurori nodrošina likuma ievērošanu pirmstiesas kriminālprocesā. Saskaņā ar Kriminālkodeksu (Likums Nr. 141/1961) atsevišķas darbības šajā procesa stadijā var veikt tikai prokurors.

Pirms kriminālprocesa uzsākšanas ir nepieciešams, lai prokuroram tiktu paziņoti visi fakti, kas liecina par to, ka pastrādāts noziedzīgs nodarījums (Kriminālkodeksa 158. panta 2. punkts).

Prokurors uzrāda apsūdzību (ierosinot piemērojamo sodu); ar šo darbību tiek uzsākts process lietas izskatīšanai tiesā. Prokuroriem ir jāpiedalās galvenajā tiesas sēdē, kurā iztiesāšana tiek uzsākta, nolasot apsūdzību, un beigta ar noslēguma repliku.

Prokuroriem ir arī tiesības panākt vienošanos par vainu un sodu.

Prokuroram ir tiesības pārsūdzēt nolēmumu, ja spriedums, viņaprāt, nav pamatots. Pārsūdzība var būt par labu vai par sliktu apsūdzētajam.

Turpmāku pārsūdzību var iesniegt Ģenerālprokurors.

Prokurors var arī ieteikt lietu izskatīt no jauna apsūdzētajam par labu vai sliktu.

Kriminālprocesā, kurā apsūdzība izvirzīta pret nepilngadīgu personu, prokuroram ir jāpiedalās visā procesā – ne tikai galvenajā tiesas sēdē, bet visās tiesas sēdēs (Likums Nr. 218/20003 "Par tiesvedību nepilngadīgo personu lietās").

Lēmumi par alternatīviem izlīgumiem pirmstiesas posmā ir prokurora ekskluzīvajā kompetencē.

Prokuratūras funkcijas ārpus kriminālprocesa

Prokuratūra likumā noteiktajos gadījumos var arī ieteikt uzsākt civilprocesu vai iesaistīties jau uzsāktā civilprocesā.

Pamats prokuratūras dalībai civilprocesā ir Čehijas Republikas Konstitūcijas 80. pants, kurā noteikts, ka prokuratūra papildus apsūdzības uzturēšanai var veikt citus tiesību aktos noteiktus uzdevumus. Saskaņā ar Prokuratūras likumu prokuratūra var rīkoties arī citos procesos, kas nav kriminālprocesi. Šīs pilnvaras sīkāk ir noteiktas Civilkodeksā, kurā paredzēts, kādos gadījumos prokuratūra var iesaistīties notiekošā civilprocesā.

Papildus iespējai kļūt par lietas dalībnieku civilprocesā prokuratūra var arī ieteikt Ģenerālprokuroram uzsākt procesu, piemēram, gadījumos, kad tiek noliegta paternitāte saskaņā ar Ģimenes likumu.

Prokuroru kvalifikācija un citas piemērojamās prasības

Prokurori sāk pildīt amata pienākumus pēc iecelšanas amatā. Prokurorus uz neierobežotu laiku ieceļ tieslietu ministrs pēc Ģenerālprokurora ieteikuma. Prokurors nodod zvērestu tieslietu ministram.

Lai personu varētu iecelt par prokuroru, tai ir jābūt Čehijas Republikas pilsonim un

- jābūt rīcībspējīgai,
- bez sodāmības,
- vismaz 25 gadus vecai iecelšanas brīdī,
- jābūt ieguvušai tiesību zinātņu maģistra grādu Čehijas Republikas universitātē,
- jābūt nokārtojušai gala eksāmenu,
- personai ir jāpiemīt visām rakstura īpašībām, lai atbilstoši veiktu amata pienākumus,
- jāakceptē iecelšana prokurora amatā un nosūtīšana uz kādu no prokuratūras dienestiem.

Prokurorus amatā ieceļ uz neierobežotu laiku, taču tos var atstādīnāt no amata ar tieslietu ministra lēmumu. Prokurora amata pilnvaru laiks beidzas, kad viņš ir sasniedzis 70 gadu vecumu, mirst vai tiek pasludināts par mirušu, vai arī ja viņš zaudē rīcībspēju

vai tā tiek ierobežota, ja viņš atsakās nodot zvērestu, ja viņš zaudē Čehijas Republikas pilsonību, ja viņš uzņemas pienākumus, kas nav savietojami ar prokurora amatu, vai ja viņš tiek notiesāts par noziedzīgu nodarījumu, ja tiek atzīts, ka viņš nespēj pildīt amata pienākumus, vai ja ilgstošu veselības problēmu rezultātā viņš nevar pildīt amata pienākumus. Prokurora amata pilnvaru laiks beidzas arī gadījumā, ja viņš tiek atcelts no amata disciplināru pārkāpumu dēļ vai ja viņš atkāpjas no amata.

Tieslietu ministrs nosaka prokuratūras budžetu. Uz prokurora amatu attiecas Likums Nr. 283/1993.

Nesavietojamas darbības

Izņemot tiesību aktos atļautos gadījumus, prokurors nevar darboties kā šķīrējtiesnesis vai mediators juridisku strīdu izšķiršanā, pārstāvēt puses tiesvedībā vai rīkoties kā prasītāja vai puses pārstāvis tiesvedībā vai administratīvajā procesā. Papildus prokurora amata pienākumiem galvenā prokurora vai galvenā prokurora vietnieka amata pienākumiem, vai pienākumu veikšanai saistībā ar nosūtīšanu uz ministriju vai Tieslietu akadēmiju, prokurori nedrīkst ieņemt nevienu amatu, par kuru tie saņem atlīdzību, vai veikt kādu citu atalgotu darbību, izņemot savas mantas pārvaldību, kā arī akadēmiska, pedagoģiska, literāra, žurnālistika vai mākslinieciska darba veikšanu un darbību ministrijas vai valdības padomdevēju struktūrās vai parlamenta struktūrās.

Atlīdzība

Prokuroru atalgojums ir noteikts tiesību aktos, un to izmaksā valsts.

Profesionālā atbildība

Tiesību aktos noteiktajā kārtībā valsts ir atbildīga par visiem zaudējumiem un kaitējumu, kas radies prokuroru prettiesisku lēmumu vai procesuālo kļūdu rezultātā.

Prokurori ir atbildīgi par izdarītajiem disciplinārajiem pārkāpumiem.

Tiesneši

Organizācija

Galvenā tiesību norma, kas regulē tiesnešu darbību, ir Čehijas Republikas konstitūcijas 82. panta 1. punkts, kurā noteikts, ka tiesnešiem, veicot pienākumus, ir jābūt neatkarīgiem un neviena persona nedrīkst ietekmēt viņu neatkarību. Papildu noteikumi ir paredzēti Likumā Nr. 6/2002 "Par tiesām un tiesnešiem".

Iecelšana amatā un amata pilnvaru termiņš

Personas, kuras atbilst visiem nosacījumiem, amatā ieceļ Republikas Prezidents, un tiesnesis sāk pildīt amata pienākumus pēc zvēresta nodošanas. Tomēr nevienai personai nav tiesību prasīt tikt ieceltai par tiesnesi.

Lai kļūtu par tiesnesi, personai trīs gadus ir jāstrādā par tiesneša palīgu tiesā. Pēc sagatavošanas posma pabeigšanas tiesneša palīgiem ir jānokārto īpašs eksāmens.

Tiesneši amatā tiek iecelti uz neierobežotu laiku, taču tieslietu ministrs var viņus uz laiku atstādināt no amata. Tiesneša pilnvaru termiņš beidzas tā gada beigās, kurā viņam aprit 70 gadi, kad viņš mirst vai tiek pasludināts par mirušu, kad tiek oficiāli atzīts, ka viņš nespēj pildīt amata pienākumus, vai kad viņš atkāpjas no amata.

Tiesnešu kvalifikācija un citas prasības

Lai personu varētu iecelt par tiesnesi, tai ir jāizpilda šādi kritēriji:

- personai ir jābūt Čehijas Republikas pilsonim,
- personai ir jābūt pilnībā rīcībspējīgai,
- personai jābūt bez sodāmības,
- personai ir jābūt vismaz 30 gadus vecai,
- personai ir jāiegūst tiesību zinātņu maģistra grāds Čehijas Republikas universitātē,
- personai ir jānokārto īpašs tieslietu eksāmens,
- personai ir jāpiemīt visām rakstura īpašībām, lai atbilstoši veiktu amata pienākumus,
- personai ir jāakceptē iecelšana tiesneša amatā un nosūtīšana uz kādu konkrētu tiesu.

Tiesu piesēdētājus ieceļ no sabiedrības locekļu vidus (ja tiem nav sodāmības). Tie nodod zvērestu tiesas priekšsēdētājam, un viņu amata pilnvaru termiņš ir četri gadi.

Nesavietojamas darbības

Papildus tiesas priekšsēdētāja vai tiesas priekšsēdētāja vietnieka amata pienākumu izpildei tiesneši nedrīkst veikt nekādu atalgotu darbu, izņemot savas mantas pārvaldi, akadēmiska, pedagoģiska, literāra, žurnālistiska vai mākslinieciska darba veikšanu, vai darbību ministrijas vai valdības padomdevējstruktūrās vai parlamenta struktūrās.

Atbildība

Tiesnešu atalgojums ir noteikts tiesību aktos.

Uzdevumi un pienākumi

Svarīgākās tiesnešu tiesības un pienākums ir saglabāt neatkarību un, pildot pienākumus, būt pakļautiem tikai tiesību aktiem, interpretējot tos pēc labākās sirdsapziņas. Tiesneši nedrīkst pieļaut, ka to darbību ietekmē, piemēram, politiskās partijas, sabiedrības viedoklis vai plašsaziņas līdzekļi. Ir aizliegts ietekmēt vai apdraudēt tiesnešu neatkarību un objektivitāti.

Tiesnešiem nolēmumi ir jāpieņem saprātīgos termiņos un bez nevajadzīgas kavēšanās; tiesnešu pienākums ir sniegt procesa dalībniekiem un viņu pārstāvjiem iespēju aizstāvēt savas tiesības, taču tiesneši nedrīkst iesaistīties sarunās ar tiem par lietas saturu vai procesuāliem jautājumiem, kuri var ietekmēt lietu.

Pat pēc tam, kad tiesneši ir beiguši pildīt amata pienākumus, tie nedrīkst izpaust informāciju, kas tiem kļuvusi zināma, pildot amata pienākumus; atkāpes no šā pienākuma ir iespējamās tikai izņēmuma gadījumos.

Tiesnešu un tiesu saraksts, kurās tie strādā, ir pieejams Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē: [☞ Ministerstvo spravedlnosti](#).

Tiesnešu savienība ([☞ Soudcovská unie](#)) nepārstāv visus tiesnešus, jo dalība šajā organizācijā ir brīvprātīga. Tās kopsapulce ir pieņēmusi tiesnešu rīcības kodeksu, kurā noteikti pamatprincipi, kas tiesnešiem jāievēro.

Tiesnešu kategorijas un specializācija

Papildus lietu izskatīšanai tiesneši var veikt arī tiesas priekšsēdētāja vai priekšsēdētāja vietnieka pienākumus. Tiesnešus šajos amatos ieceļ Republikas Prezidents (Augstākajā tiesā un Augstākajā administratīvajā tiesā) vai tieslietu ministrs (augstajās tiesās, reģionālajās tiesās un apgabaltiesās). Minēto tiesu amatpersonu galvenais uzdevums ir tiesu administrācija.

Tiesnesi var iecelt arī par Augstākās tiesas kolēģijas vai Augstākās administratīvās tiesas kolēģijas priekšsēdētāju, vai tiesas senāta priekšsēdētāju.

Apgabaltiesas, reģionālās tiesas un augstās tiesas ir iekšēji sadalītas specializētos krimināllietu, civillietu un administratīvo lietu departamentos, kas izskata atšķirīga veida lietas.

Tiesnešu profesionālā atbildība

Valsts atbild par visiem zaudējumiem un kaitējumu, kas radies kļūdaina nolēmuma, lēmuma par apcietinājumu, notiesājoša sprieduma vai aizsardzības pasākuma, vai procesuālas kļūdas rezultātā. Attiecīgais tiesnesis maksā kompensāciju tikai gadījumā, ja tiek konstatēta viņa vaina disciplinārā pārkāpumā vai noziedzīgā nodarījumā. Tiesneši ir atbildīgi par savu pienākumu profesionālu izpildi.

Notāri

Organizācija

Uz notāriem un viņu pienākumu izpildi attiecas Likums Nr. 358/1992 "Par notāriem un viņu darbību" (Notariāta kodekss).

Notāriem ir jābūt Notāru kolēģijas locekļiem, kura ir atbildīga par profesijas administrāciju. Notāru kolēģija rīko arī profesionālo apmācību un notāru amata kandidātu eksamināciju. Notāru saraksts, iedalīts pēc reģioniem, ir atrodams tīmekļa vietnē [☞ Notářská komora](#).

Iecelšana amatā un amata pilnvaru termiņš

Notārus amatā ieceļ tieslietu ministrs pēc Notāru kolēģijas ieteikuma un eksāmena nokārtošanas. Notārs sāk amata pienākumu pildīšanu, līdzko tas ir iekļauts notāru reģistrā, ko uztur Notāru kolēģija.

Notāra palīgs gatavojas amata pienākumu izpildei, strādājot pie notāra. Nākamais sagatavošanās posms tiek sasniegts, notāra palīgam iegūstot notāra amata kandidāta statusu; tas notiek pēc tam, kad notāra palīgs savus pienākumus ir pildījis vismaz trīs gadus un nokārtojis notāru eksāmenu.

Notāra amata pilnvaru termiņš nav ierobežots, taču to var pārtraukt. Notāra amata pilnvaru laiks beidzas, kad viņš sasniedz 70 gadu vecumu, mirst vai tiek pasludināts par mirušu, tiek atcelts no amata, zaudē Čehijas Republikas pilsonību, zaudē rīcībspēju, vai, piemēram, atsakās nodot zvērestu vai viņa veselības stāvoklis neļauj tam ilgtermiņā veikt amata pienākumus.

Notāra biroju skaitu katras apgabaltiesas teritorijā nosaka tieslietu ministrs, apspriežoties ar Notāru kolēģiju.

Notāri savu pienākumu izpildē ir neatkarīgi. Notārus saista tikai likums. Notāra amats nav savietojams ar jebkādu citu algotu darbību (izņemot gadījumus, kad tiesību aktos noteikts citādi).

Notāru kvalifikācija citas prasības

Lai personu varētu iecelt par notāru, tai ir jāizpilda šādi kritēriji:

- personai ir jābūt Čehijas Republikas pilsonim,
- personai ir jābūt pilnībā rīcībspējīgai,
- personai ir jābūt bez sodāmības,
- personai ir jābūt augstākajai izglītībai,
- personai ir jāpabeidz vismaz piecus gadus ilga notariālā prakse,
- personai ir jānokārto gala eksāmens.

Lai persona varētu sākt pildīt notāra pienākumus, jāveic šādas darbības:

- persona ir jāieceļ notāra amatā,
- personai ir jānodod zvērests tieslietu ministram, ja tas jau nav izdarīts,
- personai ir jāiegūst oficiālais notāra zīmogs,
- personai ir jānoslēdz apdrošināšanas polise, kura sedz visus zaudējumus un kaitējumu, kas var rasties notāra amata pienākumu pildīšanas rezultātā.

Nesavietojamas darbības

Notāri nevar veikt nekādu apmaksātu darbību, izņemot savas mantas pārvaldību. Tomēr notāri var veikt akadēmisku, žurnālistisku, pedagoģisku vai māksliniecisku darbu, tulkot vai pildīt eksperta pienākumus, saņemot atlīdzību.

Atlīdzība

Saskaņā ar Notariāta kodeksu notāri par savu darbu saņem atlīdzību, kas galvenokārt sastāv no nodevas, atlīdzības par patērēto laiku un izdevumu atlīdzināšanas. Samaksu veic persona, kurai ir nepieciešami notāra pakalpojumi. Notāriem ir tiesības pieprasīt nodevas un izdevumu priekšapmaksu saprātīgā apmērā. Sīkāki noteikumi par notāru atlīdzību ir paredzēti speciālajos tiesību aktos.

Notāru uzdevumi un pienākumi

Veicot savus amata pienākumus, notāriem ir jāievēro likumu un citu vispārpiemērojamu tiesību aktu noteikumi; sniedzot juridisku palīdzību, viņiem jāievēro arī klientu norādījumi. Notāriem ir tiesības attiekties izpildīt klienta prasības tikai, ja tās ir pretrunā ar vispārpiemērojamiem tiesību aktiem, ja lietā ir iesaistīti notāru tuvinieki, ja notāri šajā lietā jau ir snieguši juridisko palīdzību citām personām, kurām ir atšķirīgas tiesiskās intereses, vai ja persona, kura vēlas saņemt palīdzību, bez attaisnojuma neveic priekšapmaksu saprātīgā apmērā. Notāram ir tiesības atkāpties no līguma ar klientu vai personu, kura vēlas saņemt palīdzību, ja ir zudusi savstarpējā uzticēšanās.

Notāri nedrīkst atklāt informāciju, ko tie iegūst, pildot savus amata pienākumus, un kas var ietekmēt viņu klientu vai personu, kas vēlas saņemt palīdzību, leģitīmās intereses; no šā pienākuma viņus var atbrīvot tikai attiecīgās personas.

Notāru sniegtie juridiskie pakalpojumi cita starpā ir šādi:

- tiesas pilnvarnieka, t.i., tiesas pārstāvja, funkciju veikšana mantojuma lietās,
- notariālu aktu sagatavošana – tiesību aktu, juridisku personu ikgadējo dalībnieku sapulču un sanāksmju, citu aktu un situāciju oficiāla reģistrēšana,
- līgumu sagatavošana,
- notariāls glabājums,

- izpildāmu notariālu aktu sagatavošana,
- testamentu sagatavošana un uzglabāšana,
- laulības līgumu (kam jābūt notariāla akta formā) sagatavošana, galvojuma līgumi un galvojumu reģistrācija,
- dokumentu apliecināšana.

Notāri izsniedz arī izrakstus no Čehijas Republikas zemesgrāmatas u.c.

Notāru profesionālā atbildība

Notāri ir atbildīgi par jebkādiem zaudējumiem vai kaitējumu, ko tie, pildot savus pienākumus, ir nodarījuši klientiem, personām, kas vēlas saņemt palīdzību, vai citām personām; tie ir arī atbildīgi arī par visiem zaudējumiem un kaitējumu, kas var rasties notāra amata pienākumu pildīšanas rezultātā. Lai segtu šo risku, viņiem ir jāiegādājas juridiskās atbildības apdrošināšanas polise.

Notārus var saukt pie atbildības arī disciplinārprocesā.

Valsts īstenoto notāru uzraudzību veic Tieslietu ministrija, Čehijas Republikas Notāru kolēģija un atsevišķās notāru kolēģijas.

Profesionālās apvienības

Notāru kolēģijās, kas uz tiesību aktu pamata izveidotas katras reģionālās tiesas un Prāgas pašvaldības tiesas teritorijā, ir apvienojušies visi attiecīgajā teritorijā praktizējošie notāri. Notāru kolēģijas ir juridiskas personas, un tām ir savi ienākumi un institūcijas.

Čehijas Republikas Notāru kolēģija ir profesijas centrālā pašpārvaldes organizācija, kura sastāv no atsevišķām notāru kolēģijām. Tās ir juridiskas personas, un tām ir savi ienākumi un institūcijas. To uzdevumi cita starpā ir centrālā testamentu reģistra uzturēšana, kas ir publiski nepieejams reģistrs elektroniskā formā, kurā iekļauti testamenti, akti par atstumšanu no mantojuma un akti, ar kuriem atstumšana no mantojuma ir atcelta, kā arī ieraksti par testamenta izpildītāju iecelšanu un atcelšanu. Čehijas Republikas Notāru padome glabā arī galvojumu reģistru.

Juridisko profesiju organizācija: praktizējoši juristi

Advokāti

Advokātiem ir jābūt Čehijas Republikas Advokātu kolēģijas biedriem ([Ēeská advokátní komora](#)) - tā ir centrāla, no valdības neatkarīga profesijas pašpārvaldes organizācija.

Advokātu pakalpojumu sniegšanas kārtība ir noteikta Likumā Nr. 85/1996 ["Par advokātūru"](#).

Prasības advokātiem

Lai persona varētu praktizēt kā advokāts, tai ir jābūt iekļautai advokātu reģistrā, kuru uztur [Čehijas Republikas Advokātu kolēģija](#). Lai personu iekļautu reģistrā, tai ir jāiesniedz pieteikums rakstveidā un jāizpilda šādi kritēriji:

- personai ir jābūt pilnībā [rīcībspējīgai](#),
- personai ir jābūt [bez sodāmības](#),
- jāiegūst [maģistra grāds](#) tiesību zinātnēs,
- jābūt strādājušai par [advokāta palīgu](#) vismaz trīs gadus,
- jānokārto [advokāta eksāmens](#) un
- jānodod [zvērests](#) [Čehijas Republikas Advokātu kolēģijas](#) priekšsēdētājam.

Juridiskos pakalpojumus Čehijas Republikas teritorijā var sniegt tikai:

- advokāti, kas ir reģistrēti [Čehijas Republikas Advokātu kolēģijā](#),
- Eiropas advokāti.

Čehijas Republikā pastāv tikai viena veida advokāti, citu veidu advokāti netiek nošķirti. Tikai prakses gaitā advokāti var specializēties kādā noteiktā tiesību jomā.

Advokātu uzdevumi un pienākumi

Advokāts var sākt pildīt amata pienākumus pēc iekļaušanas reģistrā.

Advokāta amata kandidāts gatavojas amata pienākumu izpildei, strādājot pie advokāta kā advokāta palīgs.

Reģistrācijas termiņš nav ierobežots, taču tiesības praktizēt kā advokātam var ierobežot tiesību aktos noteiktajos gadījumos vai pamatojoties uz Čehijas Republikas Advokātu kolēģijas lēmumu.

Tiesības praktizēt kā advokātam beidzas, ja advokāts tiek izslēgts no reģistra tiesību aktos noteiktajos gadījumos, piemēram, nāves gadījumā vai, ja viņš tiek pasludināts par mirušu, ja persona zaudē rīcībspēju vai rīcībspēja tiek ierobežota, personu var izslēgt no reģistra par disciplinārpārkāpumu, maksātnespējas gadījumā vai pēc paša advokāta pieprasījuma. Čehijas Republikas Advokātu kolēģija var nolemt svītrot advokātu no reģistra.

Nesavietojamas darbības

Saskaņā ar tiesību aktiem praktizējoši advokāti nevar vienlaikus ieņemt līdzīgu amatu vai tikt nodarbināti līdzīgā amatā, izņemot darbu kā pasniedzējam universitātē, un tie nevar veikt nekādas darbības, kas nav savietojamas ar advokāta amatu.

Atlīdzība

Advokāti parasti par saviem pakalpojumiem saņem atlīdzību no klienta; advokāts var prasīt priekšapmaksu saprātīgā apmērā. Metode, saskaņā ar kuru nosaka samaksas apmēru par advokāta pakalpojumiem, atlīdzināmo izdevumu apmēru un atlīdzību par patērēto laiku, ir noteikta normatīvajos aktos. Parasti samaksas apmērs par juridiskajiem pakalpojumiem tiek noteikts līgumā ar klientu (līgumā paredzēta samaksa). Ja atlīdzības apmērs līgumā nav noteikts, to nosaka atbilstoši pastāvošajiem tarifiem. Ja advokātu ieceļ juridiskās palīdzības sniegšanai, viņa darbu apmaksā valsts.

Profesionālās apvienības

Čehijas Republikas Advokātu kolēģijas juridiskā adrese ir Prāgā, un tai ir pārstāvniecība Brno; tā ir advokātu profesionālās pašpārvaldes organizācija. Tai ir savas institūcijas, un tā pieņem advokāta profesiju regulējošus noteikumus, kas tiek publicēti Čehijas Republikas Oficiālajā laikrakstā.

Šie noteikumi cita starpā attiecas uz profesionālo ētiku un noteikumiem par konkurenci starp advokātiem Čehijas Republikā.

Profesionālā atbildība

Advokāti atbild par visiem zaudējumiem un kaitējumu, ko viņi, viņu pārstāvji vai viņu darbinieki saviem klientiem nodarījuši amata pienākumu pildīšanas rezultātā. Advokātiem ir jābūt apdrošinātiem pret šādu atbildību.

Advokāti ir atbild arī par disciplinārpārkāpumiem, kas saistīti ar būtiskiem vai atkārtotiem pārkāpumiem.

Juridiskās datubāzes

Advokātu saraksts ir atrodams Čehijas Republikas Advokātu kolēģijas tīmekļa vietnē. Tajā ir iespējams meklēt advokātus ne tikai pēc atrašanās vietas, bet arī pēc specializācijas un valodu zināšanām.

Vai piekļuve datubāzei ir bez maksas?

Jā.

Privātheadvokāti/juridiskās konsultācijas

Čehijas Republikā pastāv tikai viena veida advokāti.

Citas juridiskās profesijas

Tiesu izpildītāji

Tiesu izpildītājs ir [neatkarīga](#) [juridiska](#) profesija, kuras pārstāvji veic piespiedu [izpildi](#) saskaņā ar [Piespiedu izpildes likumu](#). Tiesu izpildītājiem jābūt [Tiesu izpildītāju kolēģijas locekļiem](#).

Uz tiem attiecas Likums Nr. 120/2001 "Par tiesu izpildītājiem un piespiedu izpildi" (Piespiedu izpildes likums).

Tiesu izpildītājus ieceļ tieslietu ministrs.

Čehijas Republikā tiesu izpildītāji ir valsts amatpersonas, un to uzdevumi ir uzskatāmi par tiesas darbībām.

Lai personu varētu iecelt par tiesu izpildītāju, tai ir jābūt Čehijas Republikas pilsonim un

- jābūt pilnībā [rīcībspējīgai](#),

- jāiegūst juridiskā izglītība Čehijas Republikas [☞ universitātē](#),
- jābūt [☞ nevainojamam raksturam](#),
- jābūt vismaz trīs gadus ilgai profesionālajai pieredzei,
- jānokārto [☞ tiesu izpildītāja eksāmens](#).

Iecelšana amatā un amata pilnvaru termiņš

Pēc zvēresta nodošanas tiesu izpildītāju amatā ieceļ tieslietu ministrs pēc publicētas atlases procedūras. Pēc iecelšanas amatā persona kļūst par Tiesu izpildītāju kolēģijas biedru. Tiesu izpildītāja amata kandidāts gatavojas amata pienākumu izpildei, strādājot pie tiesu izpildītāja kā tiesu izpildītāja palīgs. Nākamais posms ir kļūšana par tiesu izpildītāja amata kandidātu; kandidātiem, pirms tos var iekļaut reģistrā, ir jāpabeidz vismaz trīs gadus ilga prakse un nokārto tiesu izpildītāja eksāmens.

Iecelšana amatā ir uz nenoteiktu laiku, taču tieslietu ministrs var atstādināt tiesu izpildītāju. Laikā, kamēr tiesu izpildītājs ir atstādināts no amata, tas nevar pildīt tiesu izpildītāja pienākumus, un tiek iecelts aizvietotājs tāpat kā citos gadījumos, kad tiesu izpildītājs nevar pildīt savus pienākumus (piemēram, slimības, atvaļinājuma gadījumā).

Persona zaudē tiesu izpildītāja amatu brīdī, kad tā vairs nav Tiesu izpildītāju kolēģijas loceklis. Tas notiek gadījumā, ja persona mirst, tiek pasludināta par mirušu, zaudē Čehijas Republikas pilsonību, vai tās rīcībspēja tiek ierobežota vai zaudēta.

Nesavietojamas darbības

Tiesu izpildītāji nevar veikt nekādu apmaksātu darbu, izņemot savas mantas pārvaldību. Tomēr tiesu izpildītāji var veikt atalgotu akadēmisku, pedagoģisku vai māksliniecisku darbu, publicēt savus darbus, tulkot vai pildīt eksperta pienākumus, saņemot atlīdzību.

Atlīdzība

Tiesu izpildītāji veic izpildes darbības un citas darbības par atlīdzību, kura galvenokārt sastāv no tiesu izpildītāju nodevas, izdevumu atlīdzināšanas un atlīdzības par patērēto laiku, kā arī atlīdzības par dokumentu piegādi. Par tiesu izpildītājam maksājamo summu var vienoties tiesu izpildītājs un attiecīgā persona. Ja šādas vienošanās nav, samaksu nosaka saskaņā ar piemērojamajām tiesību normām. Tiesu izpildītāji var prasīt izpildes izdevumu priekšapmaksu saprātīgā apmērā.

Profesionālā atbildība

Tiesu izpildītāji arī atbild par visiem zaudējumiem un kaitējumu, ko viņi vai viņu darbinieki saviem klientiem nodarījuši amata pienākumu pildīšanas rezultātā. Tiesu izpildītājiem ir nepieciešama juridiskās atbildības apdrošināšana.

Tiesu izpildītāji un tiesu izpildītāju amata kandidāti atbild par disciplinārpārkāpumiem, kas saistīti ar tiesību aktos noteikto pienākumu neizpildi vai būtiska un atkārtota kaitējuma nodarīšanu profesijas reputācijai.

Papildu informācija atrodama [☞ Tiesu izpildītāju kolēģijas](#) tīmekļa vietnē.

Organizācijas, kas sniedz juridisko palīdzību *pro bono* (bez maksas)

Pastāv vairākas nevalstiskas organizācijas, kas sniedz publisku juridisko palīdzību bez maksas dažādās jomās, piemēram, [☞ Ekol ogický právní servis](#), [☞ Iuridicum remedium](#).

Noteiktās lietās bezmaksas juridisko palīdzību sniedz arī Čehijas Republikas Advokātu kolēģija.

Čehijas Republikas Advokātu kolēģija sniedz juridiskās konsultācijas par izpildes jautājumiem.

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Vairāktās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.